

آژانس ناظر بر بازار سرمایه و نهادهای مالی

کریم کریمی
کارشناس مسئول امور بین الملل
سازمان بورس و اوراق بهادار

۱- دیدگاه و مأموریت

آژانس با دیدگاه تبدیل شدن به قانونگذار بازار سرمایه و نهادهای مالی و بوجود آوردن نهادهای مالی غیربانکی و بازار سرمایه با قابلیت رقابت در سطح ملی و بین المللی تشکیل شد. مأموریت این نهاد بوجود آوردن محیطی سالم برای سرمایه گذاران و پیروی از اصول شفافیت، یکپارچگی و استقلال بازار می باشد.

سال ۲۰۰۶ اولین سال عملکرد آژانس می باشد. این نهاد از تلفیق دو نهاد نظارتی به نام های «آژانس نظارتی بازار سرمایه» و «معاونت اجرایی نهادهای مالی» تشکیل شده است. نهاد تازه تأسیس فعالیت های بی شماری را در شرکت های اوراق بهادار، مدیران سرمایه گذاری، بیمه، شرکت های مالی، صندوق ها و دیگر نهادها را پوشش می دهد. عملکرد این نهاد در سال ۲۰۰۶ در مقایسه با دیگر نهادهای بین المللی چشمگیر بوده است.

شاخص قیمتی مرکب JSX رشدی برابر با ۵۵/۳ درصد داشته است. ارزش این بازار نیز ۵۵/۸۸٪ افزایش داشته است و به ۱۲۴۹/۱ تریلیون روپیه اندونزی می رسد. نسبت ارزش بازار به GDP از ۲۵/۳۲ درصد در سال ۲۰۰۵ به ۳۷/۴۲ درصد در سال ۲۰۰۶ رسیده است. ارزش خالص دارایی ها از ۲۹/۴ تریلیون روپیه به ۵۱/۶ تریلیون روپیه رسیده است که رشد ۷۵/۸ درصدی را نشان می دهد. با اینکه تعداد سهامداران حقیقی در این یکسال از ۲۵۴۰۰۰ به ۲۰۲۰۰۰ کاهش پیدا کرده است، اما تعداد صندوق ها از ۳۲۸ عدد به ۴۰۳ رسیده است.

بخش مالی غیر بانکی نیز توسعه پیدا کرده است. تعداد شرکت های بیمه برابر با ۴۱۵ و تعداد صندوق های بازتشتگی ۲۹۷ عدد می باشد. بخش سرمایه گذاری مخاطره پذیر نیز ۱۵ درصد رشد داشته است.

آژانس مذکور با بعضی از نهادهای همتای منطقه مثل کمیسیون اوراق بهادار و سرمایه گذاری استرالیا و نهاد قانونگذاری استرالیا همکاری های موثر و راهبردی برقرار کرده است. این همکاری ها متمرکز بر نظارت بر بازار، نظارت بر ناشران و بخش اجرایی می باشد.

۲- ساختار سازمانی

با توجه به قانون شماره ۲۳ سال ۱۹۹۹ که به قانون شماره ۳ سال ۲۰۰۴ تبدیل شد، نظارت بر صنعت خدمات مالی باید توسط مقام مستقلی انجام گیرد. به این ترتیب وزارت امور مالی برنامه ای مبتنی بر ادغام بخش خدمات مالی غیر بانکی طراحی کرد که اولین اقدام برای بوجود

آوردن مقامی مستقل بود. به این ترتیب Bapepam den LK در سال ۲۰۰۵ تأسیس شد.

این نهاد وظایف زیر را بر عهده دارد:

- ۱- قانونگذاری بازار سرمایه
- ۲- اجرای قانون در بازار سرمایه
- ۳- نظارت بر افرادی که دارای مجوز فعالیت در این بازار می باشند و نظارت بر نهادهای ثبت شده در آژانس
- ۴- تعیین اصول افشای اطلاعات برای ناشران و شرکت های عام
- ۵- رسیدگی به امور افرادی که مانع فعالیت در بورس اوراق بهادار و نهادهای امین، تسویه و پای پای شدند.
- ۶- تعیین اصول حسابداری به کار گرفته شده در بازار
- ۷- تعیین سیاست های نهادهای مالی
- ۸- اجرای سیاست های نهادهای مالی مطابق با قانون
- ۹- تعیین استانداردهای به کار گرفته شده در حیطه نهادهای مالی
- ۱۰- ارائه تکنیک های لازم و ارزشیابی برای نهادهای مالی
- ۱۱- انجام امور اجرایی آژانس

مروری بر فعالیت های سازمان

قانونگذاری

در پایان سال ۲۰۰۶، قوانین و مقررات بازار سرمایه شامل یک قانون، سه مقررات دولتی، چهار فرمان وزیر امور مالی، ۱۶۹ مقررات آژانس، یک شرح وظیفه رئیس آژانس و ۱۸ بخشنامه می باشد.

کنسول قانونی

اجرای قانون

نظارت

امور شرکتی

صندوق های سرمایه گذاری

بازار سرمایه شریعت

نظارت بر صنعت بیمه

نظارت بر صندوق های بازتشتگی

بازبینی تأمین مالی شرکت ها و شرکت های با

سرمایه مخاطره پذیر

امور بین الملل

خدمات اطلاعاتی

دو نوزی Bapepam

در اواخر نوامبر ۲۰۰۷ ادغام و «بورس اوراق بهادار اندونزی» را تشکیل دادند.

ساختار

این بورس در ۱۹۹۲ خصوصی شد. تا پایان سال ۲۰۰۵ تعداد ۱۴۱ اتاق اوراق بهادار که هر شرکت یک سهم دارد، سهامدار بورس هستند. ۱۲۴ عدد از این سهامداران به عنوان اعضای بورس و ۱۱۹ عدد اعضای فعال به شمار می‌روند. این اتاق‌های اوراق بهادار شامل کارگزاران، پذیرهنویسان و شرکت‌های مدیریت سرمایه‌گذاری می‌باشند. تعداد کثیری از شرکت‌های کارگزاری خارجی از طریق سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های اندونزیایی، شعباتی در این کشور تأسیس نموده‌اند. طبق الگوی سرمایه‌گذاری مشترک، کارگزاران خارجی می‌توانند تا ۹۹٪ سهام ثبت شده شرکت کارگزاری اندونزیایی را مالک شده، در حالی که شرکت‌های غیر کارگزاری حداکثر می‌توانند تا ۸۵٪ از سهام این شرکت‌ها را در اختیار گیرند. در صورت تغییر ساختار یک شرکت کارگزاری به شرکت سهام عام، خارجی می‌توانند تا ۱۰۰٪ سهام آنرا تملک نمایند. تمامی کارگزاران باید مجوز «آژانس ناظر بر بازار سرمایه» و براساس شرایط مورد نیاز سرمایه که توسط قانون اندونزی برای صنایع مختلف اوراق بهادار قید شده را اخذ نمایند.

بازارها

۲ بازار وجود دارد: تابلوی اصلی، تابلوی توسعه که شرایط پذیرش آن به شرح زیر است:

- حداقل سرمایه ثبت شده و تماماً پرداخت شده: ۱۵ میلیون روپیه (اصلی) و ۱۰ میلیون روپیه (توسعه)
- پوشش گزارش مالی توسط حسابرس: ۳ سال (اصلی) و ۱ سال (توسعه)
- دوره عملیاتی شرکت: سه سال پیوسته (اصلی)، ۱ سال (توسعه)
- خالص دارایی‌های مشهود ۱۰۰ میلیارد روپیه (اصلی)، ۵ میلیارد (توسعه)
- مالکیت سهام توسط سهامداران جزء: ۱۰۰ میلیون سهم یا ۳۵٪ از سرمایه ثبت شده (اصلی)، ۵۰ میلیون سهم یا ۳۵٪ از سرمایه ثبت شده (توسعه)
- تعداد سهامداران: هزار (اصلی)، ۵۰۰ (توسعه)

فعالیت‌های انجام گرفته در جهت توسعه داخلی سازمان نیز نظارت بر منابع انسانی، تکنولوژی اطلاعات و انتشار بولتن اطلاعات حسابداری و گزارش کنترل استانداردها و کدهای حسابداری و حسابرسی می‌باشد.

بورس اوراق بهادار اندونزی

(Indonesia Stock Exchange (IDX

تاریخچه مختصر

بورس اوراق بهادار اندونزی به عنوان یک شرکت با مالکیت خصوصی در دسامبر ۱۹۹۱ تأسیس شد که البته ریشه آن به سال ۱۹۱۲ بر می‌گردد. در آن سال اولین بورس اوراق بهادار در باتاویا که آن هنگام مرکز اداری جاکارتا-به عنوان یکی از مستعمرات هلند- بود، شروع به کار کرد. این بورس پس از تعطیلی در جنگ جهانی اول و بازگشایی مجدد به طور موازی با سایر بورس‌ها در شهرهای سمرانگ و سورابایا تا سال ۱۹۴۲ به فعالیت خود ادامه داد تا اینکه در این سال این مجمع‌الجزایر به تصرف نیروهای ژاپنی درآمد و کلیه دادوستدها متوقف شد. در سال ۱۹۵۲ یعنی ۷ سال پس از استقلال اندونزی، بورس مجدداً در جاکارتا بازگشایی شد و دادوستد در سهام و انتشار اوراق قرضه توسط شرکت‌های هلندی انجام می‌گرفت. اما در سال ۱۹۵۶ پیرو معرفی برنامه ملی سازی، فعالیت‌های معاملاتی یک بار دیگر متوقف شد. این بورس پس از دو دهه یعنی سال ۱۹۷۷، و این بار تحت مدیریت نهاد تازه تأسیس «آژانس اجرایی بازار سرمایه (Bapepam)» - که نهاد پاسخگو به وزارت دارایی می‌باشد- مجدداً بازگشایی شد. گرچه حجم معاملات و ارزش جاری بازار همگام با توسعه بازارهای مالی و بخش خصوصی اندونزی رشد یافت، اما این رشد پس از خصوصی سازی بورس در سال ۱۹۹۱ شدت بیشتری به خود گرفت، در این سال بورس اوراق بهادار جاکارتا یکی از پویاترین بازارهای اوراق بهادار آسیا نامیده شد. پس از خصوصی سازمان بورس، با تغییر عملکرد مرجع ناظر بر بازار سرمایه اندونزی، نام آن به «آژانس ناظر بر بازار سرمایه» تغییر یافت. در ماه مه ۱۹۹۵ سیستم معاملات خودکار بورس به نام JATS جایگزین سیستم دستی شد و دادوستد از راه دور نیز از مارس ۲۰۰۲ معرفی گردید. توضیح اینکه بورس اوراق بهادار جاکارتا و سورابایا

مدیریت

نورمنی بدنی عطایی

مدیریت استاندارد جهانی

حسابداری و حسابی اطلاعات

مدیریت

تأمین معنی

مدیریت

بیمه

مدیریت حقوق مالی

بازرگانی

مدیریت

نورمنی بدنی عطایی

اندازه بازار

تا پایان سال ۲۰۰۶ تعدا ۳۴۴ شرکت با ارزش جاری بازار ۲۴۹،۱/۱ تریلیون روپیه در این بازار پذیرفته شده بودند. طبق آخرین آمار نشریه فدراسیون جهانی بورس ها، ارزش جاری بازار این بورس تا پایان نوامبر ۲۰۰۷ به ۲۰۴،۲ میلیارد دلار آمریکا رسیده است که از ابتدای سال ۲۰۰۷ معادل ۵۸ درصد رشد نشان می دهد (رتبه دوازدهم در بین اعضای فدراسیون). تعداد شرکت های پذیرفته شده تا این تاریخ نیز معادل ۳۵۲ است. حجم داد و ستد از ابتدای سال تا کنون به ۱۰۵ میلیارد دلار بالغ شده (رتبه هفتم اعضای فدراسیون) که در مقایسه با مدت مشابه در سال گذشته ۱۴۲ درصد رشد نشان می دهد. میانگین گردش سهام حدود ۵۳ درصد و رشد شاخص اصلی آن از ابتدای سال ۲۰۰۷ تا پایان نوامبر معادل ۵۶،۴ درصد بوده است (رتبه پنجم در بین اعضای فدراسیون و دوم در آسیا پس از چین).

شاخص های اصلی

- شاخص قیمت سهام مرکب
- شاخص LQ۴۵
- شاخص اسلامی جاकारتا
- شاخص تابلوی اصلی و شاخص تابلوی توسعه

شاخص قیمت سهام مرکب، تمام شرکت ها را در بر گرفته و عدد مبنای آن ۱۰۰ به تاریخ ۱۰ اوت ۱۹۸۲ می باشد. ۱۰ شاخص صنعت شامل کشاورزی، معدن، مصرف کننده، املاک، زیرساخت، مالی، تجارت و خدمات در ۲ ژانویه ۱۹۹۶ معرفی شدند. شاخص زیر ساخت ترکیبی از صنایع اولیه، متفرقه و مصرف کننده می باشد. شاخص LQ۴۵ که از تاریخ ۲۴ فوریه ۱۹۹۷ و بر مبنای ۱۰۰ معرفی شده، شامل ۴۵ شرکت بزرگتر و فعالتر این بورس می باشد. شاخص اسلامی نیز از ژوئیه ۲۰۰۰ و جهت تسهیل در امر سرمایه گذاری برای افرادی که مایل به سرمایه گذاری مطابق با شریعت اسلام می باشند، معرفی شده است. شاخص تابلوهای اصلی و توسعه نیز از آوریل ۲۰۰۲ و بر مبنای عدد پایه ۱۰۰ معرفی شدند.

اوراق بهادار قابل معامله

سهام عادی و ترجیحی، اوراق قرضه مشارکتی، اوراق قرضه قابل تبدیل، وارانته و گواهی حق تقدم.

سیستم معاملات

همگام با رشد بورس، «سیستم داوستد خودکار جاकारتا یا JATS» در ماه مه ۱۹۹۵ معرفی شد. برای تقویت نقدینگی بازار، از فوریه ۲۰۰۴ جلسه پیش از گشایش معرفی شده است.

معاملات در بورس اندونزی بر مبنای سفارش بوده و تنها توسط کارگزارانی که در «شرکت ضمانت و پایاپای اندونزی (KPEI)» ثبت شده اند، انجام می شود. سرمایه گذاران باید منحصرأ به کارگزاران رجوع نمایند. همچنین شرکت کارگزاری نیز می تواند به عنوان بخشی از پرتفوی سرمایه گذاری، خرید و فروش اوراق بهادار را به نام خود انجام دهد.

شرکت های کارگزاری که به عنوان یکی از اعضای بورس ثبت شده اند، نمایندگان خود برای اجرای سفارش ها را منصوب می نمایند. فعالیت کارگزاران معامله گر با کارگزاران سفارش و اداری مستقر در دفاتر متفاوت بوده و هر دو نوع باید در بورس ثبت شده باشند. با استفاده از سیستم JATS، سفارش های خرید و فروش بر مبنای تقدم نرخ و زمان «جور» می شوند.

بازار عادی و نقد

در این بازارها، معاملات به صورت «گردشده» و به تعداد حداقل ۵۰۰ سهمی انجام می شود. اما داوستد در بازار مذاکره ای می تواند به صورت خرد انجام گیرد. قیمت های حاصل از سفارش ها و بازار حراج پیوسته که در بالا توضیح داده شد، جهت محاسبه شاخص ها استفاده می شود. همچنین این نرخ ها به عنوان نرخ اعلام شده این بورس و در سراسر جهان منتشر می شود.

سیستم پیش از گشایش

داوستد در بازار عادی با جلسه پیش از گشایش شروع می شود. در این جلسه نرخ آغازین مشخص می شود که اولویت با سهام LQ۴۵ است.

طبق آخرین آمار نشریه فدراسیون جهانی بورس ها، ارزش جاری بازار این بورس تا پایان نوامبر ۲۰۰۷ به ۲۰۴،۲ میلیارد دلار آمریکا رسیده است که از ابتدای سال ۲۰۰۷ معادل ۵۸ درصد رشد نشان می دهد

شده توسط خارجیان به طور روزانه مورد نظارت قرار گرفته و منتشر می‌شود. سرمایه‌گذاران خارجی نمی‌توانند به نام نماینده، اوراق بهادار خریداری نمایند اما می‌توانند تا ۱۰۰٪ اوراق قرضه را به صورت بی نام خریداری نمایند.

جایگاه بورس اندونزی در بازارهای جهان - ۲۰۰۸

بررسی روند ۱۰ ساله شاخص بورس اندونزی نشان می‌دهد که این شاخص از سال ۱۹۹۷ که از بحران شرق آسیا متأثر شد، روند نزولی را طی کرد که تا سال ۱۹۹۸ ادامه یافت (۳۷ درصد کاهش در یک سال و رسیدن به رقم ۳۹۸). اما در پایان ۱۹۹۹ با جهشی خیره کننده به عدد ۶۷۶٫۹ رسید (۷۰٫۱ درصد افزایش). اما پس از آن تا پایان ۲۰۰۱ روندی نزولی طی کرد، به گونه‌ای که با کاهش سالانه ۳۸٫۵، و ۵٫۸ درصد به رقم نازل ۳۹۲ واحد رسید. از آن تاریخ تا پایان سال ۲۰۰۷ روند رو به رشدی داشته است به نحوی که تا پایان همان سال به ترتیب افزایش سالانه معادل ۸٫۴، ۶۲٫۸، ۴۴٫۶، ۱۶٫۲، ۵۵٫۳ و ۵۲٫۱ درصد شاهد بوده است. اما در سال ۲۰۰۸ و به دلیل بروز بحران در بازارهای مالی جهان، شاخص این بورس همگام با سایر بورس‌های دنیا روند نزولی طی کرد و با ۵۰٫۶ درصد کاهش به ۱٫۳۵۵/۴ واحد رسید.

در سال ۲۰۰۷، گردش سهام در بازار اندونزی معادل ۶۴٫۴ درصد (رتبه سی و ششم) بوده است.

روند ۱۰ ساله ارزش جاری بازار سهام بورس اندونزی نیز همانند روند شاخص می‌باشد، به گونه‌ای که پس از بروز بحران ۱۹۹۷ آسیا، این میزان به رقم نازل ۲۲٫۱ میلیارد دلار رسید. اما در سال ۱۹۹۹ با جهشی خیره کننده به رقم ۶۴٫۱ میلیارد دلار رسید (۱۹۰ درصد افزایش) اما به مدت ۲ سال یعنی تا پایان سال ۲۰۰۱ مجموعاً ۶۴ درصد کاهش یافت و به ۲۳ میلیارد دلار رسید. از آن تاریخ تا پایان ۲۰۰۷ به روند رو به رشد خود ادامه داده و با ثبت افزایش سالانه ۳۰، ۸۲، ۳۴، ۱۱، ۷۰٫۶ و ۵۲٫۴ درصد رشد، در پایان سال ۲۰۰۷ به رقم ۲۱۱٫۶ میلیارد دلار رسید. در پایان سال ۲۰۰۸ و به علت بحران مالی جهانی، این روند با کاهش ۴۵٫۹ درصدی مواجه و ارزش جاری بازار به ۹۸٫۷ میلیارد دلار تنزل یافت.

بازار مذاکراتی

همچنین فروشندگان و خریداران می‌توانند به صورت مذاکره به خرید و فروش بپردازند. دادوستد در این بازار از طریق یک فرآیند عرضه - تقاضا (مذاکره مستقیم) بین اعضای بورس (کارگزاران)، یا بین مشتریان از طریق کارگزاران، یا بین یک مشتری و یک کارگزار، و یا بین یکی از کارگزاران و KPEI انجام می‌شود.

تسویه و پایایی

به طور کلی معاملات در بورس نقدی نیست. طبق قانون بورس، تسویه در T+۳ صورت می‌گیرد. تسویه اوراق قرضه و اوراق حق تقدم مستقلاً بین اعضای بورس انجام دهنده معامله انجام می‌شود.

نرخ کارمزد و سایر هزینه‌ها

طبق مقررات بورس، کارگزاران نباید بیش از یک درصد ارزش معاملات را چه از طرف فروشنده و چه از طرف خریداران اخذ نمایند. نرخ کارمزد با توافق طرفین است. هر کارگزار باید ۰/۰۳ درصد از کل معاملات و ۰/۰۱ درصد از ارزش معاملات تضمین شده به عنوان سپرده امنیتی (در بازار عادی) را به بورس بپردازد. به ازای فروش هرسهم، ۰/۱ درصد مالیات تعلق می‌گیرد. به علاوه برای هر معامله، دولت مالیات بر ارزش افزوده (VAT) به میزان ۱۰٪ از نرخ کارمزد اعمال می‌نماید.

مالیات و مقررات موثر بر سرمایه‌گذاران خارجی

محدودیتی بر ورود ارز به اندونزی اعمال نمی‌شود. همچنین محدودیتی بر خروج سود حاصل از فروش و سود حاصل از عملکرد شرکت برای خارجیان وجود ندارد.

مالیات حاصل از ارزش افزوده برای خارجیان اعمال نمی‌شود، اما مالیات بر سود شرکت‌ها به میزان ۲۰٪ و یا به میزانی کمتر چنانچه قراردادی بین اندونزی و کشور سرمایه‌گذار خارجی به امضا رسیده باشد، اعمال می‌شود. سرمایه‌گذاران داخلی نیز مشمول ۱۵٪ مالیات بر سود و هر گونه مالیات بر ارزش افزوده به صورت انباشته می‌باشند.

برای تمام شرکت‌ها، محدودیت‌های حقوقی و شرکتی به سهامداری خارجی وجود دارد. طبق فرمان وزارت دارایی (۱۹۹۷)، سرمایه‌گذاران خارجی می‌توانند تا ۱۰۰٪ سهام شرکت‌های پذیرفته شده بجز بخش بانکی را مالک شوند. این میزان برای بخش بانکی ۹۹٪ است. اما دادوستد اعمال

طبق مقررات بورس،
کارگزاران نباید بیش
از یک درصد ارزش
معاملات را چه از طرف
فروشنده و چه از
طرف خریداران اخذ
نمایند. نرخ کارمزد با
توافق طرفین است.
هر کارگزار باید ۰/۰۳
درصد از کل معاملات و
۰/۰۱ درصد از ارزش
معاملات تضمین شده
به عنوان سپرده امنیتی
(در بازار عادی) را به
بورس بپردازد.

